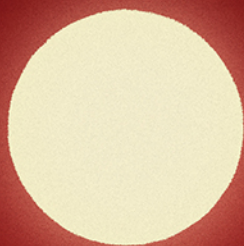

„SLABŠÍ POVAHY, MĚJTE SE NA POZORU!“ – PUBLISHERS WEEKLY

HOROR

MICHAEL
McDOWELL

ELEMENTÁLOVÉ

V PÍSKU POHŘBENÉ ZLO SE PROBOUZÍ...

ELEMENTÁLOVÉ

Copyright © 1981 by Michael McDowell
Introduction © 2014 by Michael Rowe

*Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Martina Šimová, 2021
Cover © M. S. Corley, 2021
© DOBROVSKÝ s. r. o., 2021

ISBN 978-80-277-1145-1 (pdf)

**MICHAEL
McDOWELL**

ELEMENTÁLOVÉ

Úvodem opatřil Michael Rowe

FOX**B**OOKS****

POLEDNÍ DÉMONI

Úvod k románu *Elementálové*
od Michaela McDowella

Když jsem po více než třiceti letech podruhé četl *Elementály* od Michaela McDowella, ihned se mi vybavilo palčivé léto v Beldamu v Alabamě. V duchu jsem spatřil shluk tří viktoriánských domů posazených na zářícím bílém písku alabamských pláží – staveb, které ve skutečnosti nikdy neexistovaly, ale k životu je přivedl spisovatel, jehož román nyní držíte v rukou.

S gotickými horory, zvláště s těmi duchařskými, mám své zkušenosti, a oslnivý jas pobřeží v oblasti Gulf Coast mě tudíž zasáhl stejně jako v roce 1981. Gotický horor se tradičně spoléhá na chlad a temnotu, avšak *Elementály*, mimo jiné děsivý duchařský příběh, v němž duchové nejsou tak úplně „duchy“, alespoň ne v obecně uznávaném slova smyslu, dané klišé evidentně nesvazuje. Hrůzy v něm ukryté vyplouvají na povrch pod horoucími paprsky poledního slunce s toutéž pravděpodobností jako po setmění. Horko a světlo jsou tu stejně významnými protagonisty jako kterýkoliv člen rodiny Savageů či McCrayů a důležitostí se vyrovnají i každému ze tří strašidelných beldamských domů.

Michael McDowell, kterého Stephen King kdysi označil za „nejlepšího současného autora paperbacků v Americe“, byl mistrem románového *zasazení*. K jeho estetice

literárního dějiště se jistě vyjádří i jiní spisovatelé, ale můj zdejší úkol, kterého se zhošťuji s radostí, je uvést nikoliv další autorovy romány, jež souhrnně tvoří jedno z nejlepších děl v žánru spekulativní fikce 20. století, ale právě *Elementály* – jednu z knih, které nejvýrazněji utvářely mou estetiku pisatele hororových příběhů.

Elementály jsem poprvé četl na sklonku podzimu roku 1981. Zrovna jsem dokončil internátní školu a snažil se vydělat si na živobytí v Paříži. Jako Kanadčan žijící v Evropě jsem byl ospalému světu hluboko na americkém Jihu, kam je McDowellův román zasazen, po kulturní i zeměpisné stránce vzdálen hned dvojnásobně. A přestože jsem byl celoživotním fanouškem hororu, v předinternetových časech jsem o autorovi nevěděl zhola nic a do té doby nečetl žádnou jeho knihu.

O jednom však nebylo pochyb. Při čtení *Elementálů* jsem se z bytu s červeno-zlatou tapetou s vločkovým tiskem, kdy mi o skvrnitou okenní tabuli bubnoval studený pařížský déšť, přenesl do pokojů s vysokými stropy, na něž zvenku doráželo úmorné dusivé vedro – takové, které vás připraví o veškerou naději na úlevu, zatímco místnosti v domě plní pohyblivý písek. Ten na sebe se zlovolnou inteligencí zcela mimo chápání živých bral podobu zesnulých. Takový byl svět Beldamu.

Zůstal se mnou více než třicet let, ustoupil do mého podvědomí, občas se mi zjevil ve snech a pokaždé ve mně vyvolal pocit místa, o němž jsem nejenom četl, ale které jsem opravdu *navštívil*. Lidé, s nimiž jsem se tam setkal – *McCrayovi* a *Savageovi* –, pro mě byli stejně skuteční jako můj vlastní život. Když jsem si román v roce 2014 přečetl podruhé, měl jsem pocit, jako bych se shledal se starými přáteli, spíš než aby šlo o pouhý návrat ke knize čtené na prahu dospělosti.

A právě to je koneckonců jedním z hlavních poznávacích rysů mistrovského díla.

Nyní si uvědomuji něco, o čem jsem tehdy neměl ani tušení: žil jsem v jakémsi pozdním zlatém věku brožovaných hororů. Podobných epoch bylo víc, ale rozkvět hororových románů mezi koncem sedmdesátých a koncem osmdesátých let byl nezměrně bohatou dobou. Tenkrát bylo nejen možné, ale i velmi pravděpodobné, že se vám podaří zakoupit klenot v žánru jižanského gotického hororu jako *Elementálové* za necelé tři dolary, což je dnes stěží představitelné. Pohrdání hororovou fikcí, byť na teoretické rovině, jsem nikdy nechápal, možná proto, že podobná díla živila mou citlivost. Nevadilo mi, že jde o paperback z masové produkce, protože u knih, jakou byla ta McDowellova, děl, která mohla klidně vyjít u prestižního nakladatelství, v pevné vazbě a jako zástupce jižanské gotiky, byl čtenář v rukou nadaného autora. Horor začátkem sedmdesátých let, stejně jako v kterémkoliv jiném období, samozřejmě vydávali i nepřilíš nadaní pisálkové, ale pro kohokoliv se špetkou soudnosti tu byli spisovatelé jako Michael McDowell nebo Charles L. Grant. Mimořádný počet děl vydávaných v té době a v daném formátu zároveň znamenal, že čtenář hororové fikce (případně aspirující spisovatel) s dobrým vkusem mohl vybírat z nepřeberného množství literárních klenotů.

V rozhovoru s kritikem Douglasem E. Winterem pro jeho výjimečnou sbírku rozhovorů s názvem *Faces of Fear* McDowell utrousil proslulou poznámku: „Kdyby za mnou přišel nakladatel a řekl mi: ‚Potřebuju román o podvodních nacistických roztleskávačkách, který bude mít tři sta devět stran se čtrnácti kapitolami a prologem‘, klidně bych se k tomu uvolil.“

Jde o báječné prohlášení a u tak plodného autora je rozhodně na místě, ale smysluplné je především proto, že

McDowellův rukopis nikdy nevyznívá jako dílo autora románů o podvodních nacistických roztleskávačkách.

Michael McDowell byl kromě jiného také mistr *zasazení* a *Elementálové* jsou nezpochybnitelně jižanský román. I když je pravda, že McDowell (který psal během své kariéry o mnoha různých místech) nebyl nikdy vázán na nějakou konkrétní oblast a úspěch *Elementálů* pramení z jeho výjimečného vypravěčského nadání, nikoliv „jižanství“ jako takového, je možné, že spojením těchto dvou totožností došlo v jeho případě ke stvoření čehosi mimořádného.

Román se otevírá úžasnou scénou pohřbu matriarchy staré alabamské rodiny s vlastní tradicí bizarních pohřebních rituálů. Věcná samozřejmost, s jakou rodina tyto obřady provádí, je sama o sobě kulturní výpovědí. Celá úvodní sekvence – pohřeb, dialogy mezi členy rodiny o nedávném úmrtí, samotný obřad, papoušek skřehotající děsivě šokující refrén „*Matky z rodu Savageů jedí své děti!*“ – je v přímém souladu s tradicí těch nejlepších děl v žánru jižanské gotiky, o tradici nejlepších zástupců hororové fikce ani nemluvě.

V rukou slabšího spisovatele by tento pozoruhodný rys mohl utvořit kulturní propast vůči čtenářům, kteří z Jihu nepocházejí, nebo v nich alespoň vzbudit lehce nepříjemné pocity, ale McDowellovo spisovatelské plátno s jeho skvostnými popisy a nevyumělkovanými brilantními dialogy dělá z četby *Elementálů* zážitek pro každého. Čtenář se uvolní, znovu se ponoří do textu a nechá se jím unést.

Alabamský panhandle, píše autor, *skládající se pouze z okresů Mobile a Baldwin, má v podstatě tvar řádně podebraného zubu. Záliv Mobile Bay tvoří významnou část této pomyslné hniloby, která obě poloviny rozděluje, a výše zmíněné okresy při jejich severních okrajích dále dělí složitá síť klikaticích se řek a mokřadů.*

Beldame sužují děsiví elementálové, duchové se schopností vzít na sebe kdykoliv během dne i noci tvar a vzezření živých i mrtvých. Nejprve se zjeví Indii McCrayové, dceři jednoho z dědiců, Lukera McCraye, která do Alabamy přijela na návštěvu. Svědomitého čtenáře autorových pozdějších děl možná napadne, že postava Indie položila základy vyobrazení Lydie Deetzové v *Beetlejuice*, lehce znuděné intelektuálky z Upper West Side, která používá fotoaparát jako štít mezi svou vlastní zranitelností a často děsivým, zmatečným světem dospělých, jenž ji obklopuje.

Avšak svět Beldamu a jeho tři totožné domy sedící na ostrově zářivě bílého písku při kraji Zálivu skrývají hrůzy, které si nedokáže představit ani India McCrayová.

Slovy Odessy Redové, rodinné hospodyně, která v románu zastává jakousi „vanhelsingskou“ úlohu:

„Ta věc v domě ví o hodně víc než ty, děvenko. Není z tvojí hlavy. Nemusí dbát na instrukce ani si dělat starosti s tím, jestli se chová, jak se na přízrak sluší a patří. Všecko dělá proto, aby tě ošálila, chce tě oblafnout, abys věřila lži. Není pravdivá, ani co by se za nehet vešlo. Dneska neudělá to, co spáchala před týdnem. Něco v tom domě uvidíš, i když včera to tam nebylo a zítra nebude. Stojíš u jedněch dveří a myslíš si, že za nima něco je – ale není tam nic. Čeká to na tebe nahoře, čeká to dole. Stojí to přímo za tebou.“

A k tomu všemu dochází pod palčivým alabamským sluncem, kde je stínu i šera poskrovnu.

Výše jsem zmínil, že mimořádná hojnost hororových paperbacků v osmdesátých letech byla skutečným pokladem. V mnoha ohledech tomu tak opravdu bylo, ale můj vlastní, velmi osobní názor je takový, že poklad v jednu chvíli přerostl v nadbytek a žánr zahubil.

Nakonec to zašlo tak daleko, že čtenáři na první pohled nedokázali odlišit kvalitní romány, jako ty Michaela

McDowella a jeho svěbytných kolegů, od stále horší, odpadní fikce psané autory bez špetky talentu, vydávané nakladateli bez soudnosti či vkusu, kteří se jen snažili zaplnit chřtán čtenářské veřejnosti knihami, z nichž se stal ve své podstatě produkt. Navzdory shodným titulům, stejným obálkám a v některých případech i podobným zápletkám čtenářům nakonec došlo, že jsou voděni za nos. Neznamenalo to, že se úžasné literární hororové paperbacky přestaly prodávat, jen to, že od šestákových braků jste je odlišili až ve chvíli, kdy bylo pozdě. Opětovné vydání nejlepších z těchto románů nakladatelstvím Valancourt Books je důvodem k radosti pro všechny z nás, kdo měli onu dobu skutečně v lásce a zasteskne se jim po ní, kdykoliv navštíví některé z mála zbývajících knihkupectví – o knihkupectví se zaměřením na horor ani nemluvě.

Toto vydání brilantního románu *Elementálové* od Michaela McDowella je podle mého dokonalým příkladem výše zmíněného snažení. Jde o nestárnoucí horor, strašidelný dům 20. století, který patří do společnosti obdobných staveb z románů jako *Dům na kopci*, *Legenda o pekelném domu* nebo *Prokletí Salemu*. *Elementálové* jsou zkrátka a dobře zástupci nejlepšího klasického hororu.

Bezpochyby existují romány, které se jim vyrovnají, ale McDowellův Beldame a jeho obyvatelé – živí i mrtví – vrhají svůj vlastní, skutečně dlouhý stín.

Michael Rowe
Toronto, Ontario

29. dubna 2014

Aby nás zavedl hlouběji do temnoty a my se ztratili
v bludišti pochybení... Ďábel způsobil, aby lidé uvěřili,
že přízraky a takoví, kteří stvrzují jeho existenci, jsou
pouhý optický klam nebo trdomyslné
nemravné vrtochy.

Sir Thomas Browne
Pseudodoxia Epidemica

*Na památku Jamese
a Mildred Mulkeyových*

PROLOG

Uprostřed skličujícího střeďečního odpoledne v posledních parných dnech měsíce května se v kostele zasvěceném svatému Judu Tadeášovi, ležícím v okrese Mobile ve státě Alabama, shromáždila hrstka truchlících. Klimatizace v této malé svatyni místy přehlušovala šum provozu na křižovatce před kostelem, avšak občas se jí to nepodařilo a pronikavé troubení vozidel se pak neslo nad hudbou varhan jako zprzněný tón. Kostel byl šerý a vlhce studený a vznášel se v něm pach květin přechovávaných v chladicích boxech. Za oltářem, ve sbíhajících se řadách, stály vyrovnané dvě desítky ohromných a velmi drahých kusů květinové výzdoby. Světlem modrou rakev pokrývala záplava stříbrných růží a její vnitřek z bílého saténu byl posetý okvětními lístky. V rakvi leželo tělo ženy, již nemohlo být víc než pětapadesát. Měla strnulé, hranaté rysy a od koutků úst po čelist jí ubíhaly hluboké vrásky. Smrt nezastihla Marian Savageovou v radostném rozpoložení.

Na lavici vlevo od rakve seděl Dauphin Savage, jediný žijící syn zemřelé, v poněkud těsném tmavomodrém obleku, vyšlém z módy. Na paži měl černou hedvábnou pásku připomínající škrtidlo. Po jeho pravé ruce, v černých šatech a v závoji, seděla jeho manželka Leigh. Zvedla bradu, aby zahlédla profil mrtvé tchyně v modré rakvi. Dauphin a Leigh měli po ženě zdědit téměř všechn majetek.

V lavici za nimi hlasitě štkala Barbara McCrayová zvaná Velká Barbara, Leighina matka a nejlepší přítelkyně zemřelé. Svíjela se zármutkem a její černé hedvábné šaty kvílivě vrzaly o leštěné dubové dřevo. Barbařin syn Luker McCray, sedící po jejím boku, protácel oči, podrážděný matčiným výstupem. Luker se domníval, že to mrtvé nikdy neslušelo tolik jako v rakvi. Vedle něj byla jeho dcera India, třináctiletá dívka, která zemřelou nikdy nepoznala. India si se zájmem prohlížela kostelní drapérie na stěnách a v duchu si představovala, jak tentýž vzorec později vetkne jehlou do ozdobného lemu na výšivce.

Na opačné straně uličky seděla jeptiška a jediná dcera zesnulé, Mary-Scot. Sestra Mary-Scot neplakala, ale ostatní tu a tam zaslechli slabé klepnutí, když růžencem zavadila o dřevěnou lavici. Několik řad za jeptiškou seděla Odessa Redová, hubená zachmuřená černoška, která pro mrtvou pracovala třicet let. Na hlavě měla modrý sametový klobouček s jediným vypelichaným pérem obarveným tuší.

Barbara McCrayová před začátkem obřadu dlouhla do své dcery a zeptala se jí, proč nedali natisknout program. Leigh pokrčila rameny. „Dauphin řekl, že to uděláme takhle. Pro všechny je to snazší, tak jsem nic nenamítala.“

„A nikoho jste nepozvali!“ zvolala Velká Barbara.

„Dauphin nechal venku dokonce i nosiče rakve,“ poznamenala Leigh.

„Víš ale *proč*?“ naléhala matka.

„Ne.“ Leigh odpověď neznala ani ji nezajímala. „Proč se nezeptáš Dauphina, mami? Sedí přece hned tady a slyší všechno, co mi říkáš.“

„Myslela jsem, že to třeba budeš vědět ty, miláčku. Nechtěla jsem Dauphina obtěžovat, když truchlí.“

„Barbaro, mlč,“ řekl její syn Luker. „Moc dobře víš, proč je ten obřad soukromý.“

„Proč?“

„Protože kromě nás by na něj nikdo jiný z Mobile nepřišel. Nemá smysl vytrubovat, že do města přijel cirkus, když všichni nesnáší klauna.“

„Marian Savageová byla moje nejlepší přítelkyně,“ odpovídala Barbara.

Luker McCray se uchechtl a dloubl svou dceru do žeber. Vzhlédla a usmála se na něj.

Dauphin Savage, který hovoru nevěnoval mnoho pozornosti, se otočil a beze stopy nevraživosti řekl: „Ztište se, prosím, přichází kněz.“

Poklekli, aby přijali knězovo hromadné požehnání. Následně se postavili a zapěli hymnus „Při mně stůj“. Mezi druhou a třetí slokou Barbara McCrayová hlasitě prohlásila: „Ten měla nejraději!“ Pohlédla na Odessu na druhé straně uličky – obarvené péro na černoščině kloboučku krátce poskočilo a tento výrok potvrdilo.

Zatímco ostatní pěli Ámen, Barbara McCrayová zvolala: „Už teď mi chybí!“

Kněz přečetl zádušní mši rychle, nicméně zaníceně. Dauphin Savage vstal, přesunul se na kraj lavice, jako by si nezasluhoval stát tak blízko rakve, a krátce promluvil o své matce.

„Všichni, kdo měli to štěstí a matku dobře znali, ji velmi milovali. Moc rád bych řekl, že byla šťastná, ale to bych lhal. Po otcově smrti už štěstí nepoznala. Mary-Scot, Darnleyho a mě vychovala se vší láskou, jíž byla schopná, ačkoliv vždycky tvrdila, že měla zemřít v den, kdy otce pohřbili. A potom umřel i Darnley. Všichni vědí, že poslední roky pro ni byly těžké – chemoterapie se na vás ošklivě podepíše, to ví každý, a ani pak nevíte s jistotou, že funguje tak, jak má. Samozřejmě nás všechny mrzí, že je po smrti, ale nemůžeme litovat toho, že už netrpí.“

Nadechl se a letmo pohlédl na Marian Savageovou ležící ve své rakvi. Vzápětí se znovu obrátil k přítomným hostům a pokračoval smutnějším, tišším hlasem: „Šaty, které má nyní na sobě, si oblékla i v den, kdy jsem si bral Leigh. Říkala, že jsou to ty nejhezčí šaty, jaké kdy vlastnila. Po recepci si je svlékla, pověsila je na ramínko a prohlásila, že si je schovává právě pro *tuhle* příležitost. Moc by ji potěšilo, kdyby viděla, kolik je tu dnes květin a jak moc na ní lidem záleželo. Od chvíle, co zemřela, volají k nám domů a ptají se, jestli mají poslat květiny, nebo přispět na výzkum rakoviny, a Leigh nebo já, podle toho, kdo zrovna zvedne telefon, odpovídáme: ‚Pošlete květiny, na dobročinnosti matce nezáleželo, ale vždycky doufala, že až zemře, kostel bude plný květin. Chtěla, aby jejich vůně dolétla až do nebe!‘“

Barbara McCrayová důrazně přikývla a hlasitě zašeptala: „To je celá ona – hotová Marian!“

Dauphin pokračoval: „Před návštěvou pohřebního ústavu mě představa toho, že je matka mrtvá, rozrušovala. Včera jsem tam ale zašel, viděl jsem ji a je mi dobře. Vypadá šťastně a tak přirozeně! Když se na ni podívám, mám pocit, že se zničehonic posadí a pořádně mi vyčiní!“ Dauphin se obrátil k rakvi a něžně se na mrtvou matku usmál.

Velká Barbara popadla svou dceru za rameno. „Tys mu s tou řečí pomáhala, Leigh?“

„Buď zticha, Barbaro,“ zavrčel Luker.

„Mary-Scot,“ pokračoval Dauphin a pohlédl na jeptišku, „chceš o matce něco říct?“

Sestra Mary-Scot zavrtěla hlavou.

„Chudinka!“ zašeptala Velká Barbara. „Vsadím se, že je zlomená žalem.“

Průběh obřadu narušila trapná odmlka. Kněz zalétl pohledem k Dauphinovi, jenž stál i nadále na kraji lavice. Dauphin hleděl na svou sestru, která si jenom pohrávala

s růžencem. Varhaník vykoukl přes zábradlí nad jejich hlavami, jako by čekal na pokyn ke hře.

„Přesně *proto* potřebuješ tištěný program,“ zašeptala Velká Barbara svému synovi a počastovala ho obviňujícím pohledem. „Bez tištěného programu nikdo nemá sebemenší tušení, co přijde dál. Navíc jsem si ho mohla vlepit do svého alba s výstřížky.“

Sestra Mary-Scot se v lavici náhle postavila.

„Že by nakonec přece jen promluvila?“ ptala se Barbara hlasem plným naděje, který slyšel úplně každý.

Sestra Mary-Scot nepromluvila, ale skutečnost, že se zvedla z lavice, byla zjevně nějakým signálem. Varhaník, jenž nohou nejprve nemotorně zavadil o pár basových pedálů, které vydaly několik falešných tónů, slezl z kůru a zmizel v malých postranních dveřích.

Kněz počastoval Dauphina i Mary-Scot chmurným spikleneckým pokývnutím a spěšně se otočil na podpatku. Ozvěna jeho kroků následovala ty varhaníkovy ven ze svatyně.

Zdálo se, jako by se tito dva funkcionáři z jakéhosi konkrétního, významného důvodu zničehonic rozhodli opustit obřad ještě před jeho závěrem. Pohřeb totiž rozhodně neskončil: nikdo nezapěl druhý hymnus, nedočkali se požehnaní ani preludia a před kostelem stále čekali nosiči rakve. Truchlíci s tělem osaměli.

Velká Barbara, které toto nečekané počínání vyrazilo dech, se obrátila a hlasitě zavolala na Odessu sedící dobrých deset metrů od ní: „Odesso, co to propánakrále dělají? Kam šel otec Nalty? A proč ten kluk přestal hrát na varhany – moc dobře vím, že za pohřby mu platí *extra!*“

„Paní Barbaro...“ začala Odessa prosebně.

„Barbaro,“ pronesl Luker tlumeně, „otoč se a prostě zmlkni.“

Žena začala protestovat, ale Dauphin jí řekl: „Barbaro, prosím tě...“ Zněl nešťastně a ztrápeně.

Velká Barbara, která svého zete milovala, zůstala sedět v lavici tichá jako myška, i když ji to stálo nemalé úsilí.

„Prosím, abyste se za matku krátce pomodlili,“ řekl Dauphin. Ostatní poslušně sklonili hlavy.

India McCrayová koutkem oka zahlédla, jak sestra Mary-Scot zpod svého škapulíře vytáhla dlouhou, úzkou truhličku. Svírala ji v rukou natažených před sebou.

India zavadila nalakovaným nehtem o hřbet otcovy ruky. „Co to tam má?“ špitla mu.

Luker pohlédl k jeptišce, zavrtěl hlavou na znamení toho, že nemá tušení, a zašeptal v odpověď: „Nevím.“

Uplynulo několik dlouhých vteřin, během nichž seděl celý kostel bez hnutí. Vtom naskočila klimatizace a přehlušila zvuk provozu doléhající k nim zvenku. Nikdo se nemodlil. Dauphin a Mary-Scot, kterým bylo trapně a očividně byli nanejvýš nesví, na sebe zírali přes uličku. Leigh se na lavici svezla o kus níž a odvrátila se stranou. Loktem spočívala na opěradle a závoj si držela zvednutý, aby si mohla vyměňovat zmatené pohledy se svou matkou. Luker a jeho dcera se chytli za ruku, aby dali jeden druhému najevo svůj úžas. Odessa zírala přímo před sebe, jako by chtěla říct, že od ní nemohou čekat, že vyjádří překvapení nad *čímkoliv*, co se uděje během pohřbu ženy tak zlé a podlé, jako byla Marian Savageová.

Dauphin si hlasitě povzdechl a pokývl sestře. Pomalu se přesunuli k oltáři a postavili se za rakev. Na svou mrtvou matku nepohlédli a místo toho zachmuřeně zírali před sebe. Dauphin od jeptišky převzal nevelkou černou truhličku, nadzvedl západky a otevřel víko. Všichni McCrayové natahovali krky, ale z jejího obsahu nic nezahlédli. Ve tvářích bratra a sestry se odráželo takové

posvátné zděšení, že se dokonce i Velká Barbara zdržela poznámek.

Sestra Mary-Scot z truhlice vyjmula zářící nůž s úzkou zašpičatělou čepelí, dlouhou asi dvacet centimetrů. Dauphin a sestra Mary-Scot dýku společně zvedli a podrželi ji za leštěnou rukojeť. Dvakrát jí přejeli přes otevřený prostor rakve a pak ji otočili hrotem dolů, takže visela přesně nad matčíným ztichlým srdcem.

Velká Barbara se samým údivem postavila. Leigh sevřela matčinu paži a také vstala z lavice. Luker a India následovali jejich příkladu, stejně jako Odessa na opačné straně uličky. Teď když truchlíci stáli, viděli do rakve. Napůl čekali, že se Marian Savageová posadí, aby se ohradila proti tomuto nezvyklému počínání.

Sestra Mary-Scot pustila rukojeť nože. Ruce se jí v prostoru nad rakví třásly, její rty se pohybovaly v modlitbě. S doširoka otevřenýma očima sáhla do rakve a odhrnula lněný rubáš. Kůže Marian Savageové, kterou nepokrývala líčidla, byla výrazně žlutá. Mary-Scot odsunula prsní protézu na ženině hrudi a odhalila spleť jizev po amputaci prsu. Dauphin se ostře nadechl a zvedl nůž do výšky.

„Bože, Dauphine!“ vykřikla sestra Mary-Scot. „Udělej to!“

Dauphin vtlačil hrot čepele do propadlé hrudi zemřelého. Nechal ho tam a třásl se jako osika.

Pak nůž pomalu vytáhl, jako by se bál, aby Marian Savageové nezpůsobil bolest. Čepel se vynořila, pokrytá sraženými tekutinami nebalzamovaného těla. Dauphin vložil nůž do matčiny chladné, tuhé ruky a znovu se otrásl, když se mimoděk dotkl jejího těla.

Sestra Mary-Scot odhodila prázdnou černou truhličku a ta zarachotila o vyleštěnou dřevěnou podlahu. Rychle mrtvé shrnula rozhalený rubáš a bez zbytečných cavyků

zavřela víko rakve nad matčíným zohaveným tělem. Třikrát na víko hlasitě zaklepala. Ten zvuk byl znepokojivě dutý.

Kněz a varhaník znovu vyšli z malých bočních dveří. Dauphin a Mary-Scot se společně vrhli do zadní části kostela, s námahou otevřeli křídla těžkých dřevěných vrat a vpustili dovnitř nosiče. Šestice mužů si pospíšila uličkou, vyzvedla si rakev na ramena a za doprovodu hřímajícího postludia ji vynesla na ohnivé sluneční světlo a do palčivého vedra onoho střeďečního květnového odpoledne.

ČÁST 1

MATKY Z RODU SAVAGEŮ

KAPITOLA 1

Dům, v němž žili Dauphin a Leigh Savageovi, byl postaven v roce 1906. Bylo to rozlehlé pohodlné místo s krásnými pokoji a detaily lahodícími oku v podobě krbů, okrasných říms, rámu a glazování. Z oken v prvním patře byla vidět zadní část velkého panství Savageů na Government Boulevardu. Dauphinův dům byl vedlejším sídlem rodiny, vyhrazeným pro mladší syny a jejich manželky. Patriarchové rodu, starší synové a vdovy bydleli v takzvaném Velkém domě. Marian Savageová chtěla, aby Dauphin a Leigh, poté co se vzali, zůstali ve Velkém domě s ní, dokud se jim nenarodí děti – ke kojencům a batolatům chovala Marian pramálo náklonnosti –, ale Leigh toto pozvání zdvořile odmítl. Snacha madam Savageové prohlásila, že by se raději co nejdříve usadila ve vlastní domácnosti, a poukázala na nesrovnatelně lepší výkonnost klimatizace Malého domu.

Navzdory horku onoho středečního odpoledne, kdy se teplota na hřbitově přiblížila čtyřicítce, byla zasklená veranda v zadní části Dauphinova a Leighina domu téměř nepříjemně chladná. Ostré sluneční světlo, které i nadále dopadalo na průčelí domu, zde odstínilo dva mohutné duby oddělující zadní dvorek Malého domu od jeho rozlehlých pozemků. Právě v této malebné místnosti, plné čalouněného nábytku pošíitého těžkým chintzem s širokými vzory, si Velká Barbara sundala boty i punčochy. Kamenná podlaha

ji příjemně chladila do nohou a ve sklence skotské měla hojně ledu.

V tuto chvíli byli v domě jen Luker, Barbara a India. Leighiny dvě služebné dostaly na počest zemřelé den volna. Barbara seděla na kraji rozměrné měkké pohovky, listovala katalogem maloobchodní společnosti Hammacher-Schlemmer a ohýbala vybrané stránky, aby si je Leigh mohla později důkladně prostudovat. Luker se zul a teď ležel natažený na gauči s nohama položenýma na matčině klíně. India seděla u dlouhého stolu, vysazeného na podpěrách, umístěného za pohovkou a na milimetrový papír si překreslovala vzorce drapérií, které si zapamatovala z kostela.

„Dům se zdá prázdný,“ poznamenal Luker.

„To proto, že tu nikdo není,“ řekla jeho matka. „Po pohřbu domy vždycky působí prázdně.“

„Kde je Dauphin?“

„Odvezl Mary-Scot zpátky do Pensacoly. Doufáme, že do večere bude zpátky. Leigh s Odessou vyřizují nějaké záležitosti v kostele. Lukere, poslouchej...“

„Co?“

„Nechci, aby mi *kdokoliv* z vás umřel – vůbec si nedovedete představit ty problémy s pořádáním pohřbu!“

Luker neodpověděl.

„Barbaro?“ ozvala se India, právě když její babička polykala poslední kostku ledu.

„Copak, děvenko?“

„Tohle tu při pohřbech dělají vždycky?“

„Co tím myslíš?“ zeptala se Barbara neklidně, aniž se otočila.

„To, že zabodnou nůž do mrtvoly.“

„Doufala jsem, že jsi v tu chvíli zrovna nedávala pozor,“ odvětila Velká Barbara. „Ale ujišťuju tě, dítě, že běžné to

rozhodně *není*. Vlastně jsem nikdy nic podobného neviděla. A vážně mě moc mrzí, že ses na něco takového musela dívat.“

„Mně to nevadilo,“ pokrčila rameny India. „Byla přece mrtvá, ne?“

„Ano,“ řekla Velká Barbara a pohlédla na svého syna v naději, že ten nešťastný hovor přeruší. Luker měl zavřené oči a Barbara věděla, že předstírá spánek. „Na podobné věci jsi ale ještě moc mladá. První svatby jsem se zúčastnila v devíti letech, ale na pohřeb mě pustili teprve v patnácti – a to bylo po hurikánu Delia, kdy to půlku lidí, které jsem znala, vyneslo až do nebe a hubeňouři se napíchlí na telefonní sloupy. Ten měsíc se konala spousta pohřbů, to mi věř.“

„Já už mrtvolu viděla,“ řekla India. „Šla jsem do školy a v jedněch dveřích ležel mrtvý chlap. S kamarádkou jsme do něj dloubly klackem. Zakývaly jsme mu nohou a utekly jsme. A pak jsem si jedno odpoledne dávala s Lukerem *dim sum* v čínské čtvrti –“

„Co že jste si dávali? To jsou nějaké vnitřnosti?“

„Byli jsme v čínské čtvrti na obědě,“ zjednodušila to India, „a když jsme vyšli z restaurace, cisterna s vodou přejelela dvě čínské holčičky. Bylo to nechutné – viděli jsme i jejich mozek. Lukerovi jsem pak řekla, že už si nikdy nedám mozeček – a taky jsem to dodržela.“

„To je strašné!“ vykřikla Barbara. „Chuděrky malé – byla to *dvojčata*, Indie?“

India nevěděla.

„Hrozný příběh!“ zvolala Barbara a shodila Lukerovy nohy z klína. „Přesně něco takového se dá v New Yorku čekat. Teď když ses rozvedl, nechápu, proč tam pořád žiješ.“

„Miluju New York,“ řekl Luker, aniž otevřel oči.

„Já taky,“ přidala se India.

„Jakmile ses rozvedl s... tou ženskou, měl ses vrátit zpátky domů.“

„Alabamu nesnáším,“ zabručel Luker.

India mlčela.

„Lukere,“ začala Velká Barbara se svým oblíbeným tématem, „nejšťastnější den v mém životě byl ten, kdy jsi zavolal a oznámil mi, že se rozvádíš. Řekla jsem Lawtonovi: ‚Lawtone,‘ povídám, já –“

„Nezačnej s tím zase,“ varoval ji Luker. „Všichni víme, co si o... té ženské myslíš.“

„Tak se zvedni a dones mi ještě trochu skotské. Ze zmrutku mi od doby, co jsem byla malá holka, vždycky dočista vyschne v krku.“

Luker se pomalu postavil. „Barbaro, ještě nejsou ani čtyři. Tu první skleničku jsi vyzunkla –“

„Jen jsem se snažila dostat k ledu, měla jsem hroznou žízeň. Na tom hřbitově by mělo být pítko. Nechápu, proč ho tam nemají. Při pohřbu lidem vyschne stejně jako kdekoliv jinde.“

Luker zavolal z kuchyně: „Jsi pijan, Barbaro, a je načase, abys s tím něco udělala!“

„Mluvil jsi se svým tátou!“ zvolala Velká Barbara. Obrátila se na Indii. „Chováš se k němu stejně hrozně, jako se on chová ke mně?“

India zvedla tužku z milimetrového papíru. „Ano.“

„Tak to jsi pěkně zkažený spratek!“ vykřikla Barbara. „Nevím, proč plýtvám láskou na kohokoliv z vás.“

Luker matce donesl pití. „Namíchal jsem ti to slabé. Je to hlavně led a voda. Nemáš jediný důvod k tomu, zpít se do němoty ještě před soumrakem.“

„Moje nejlepší přítelkyně je po smrti,“ odvětila Velká Barbara. „Připíjím na její památku.“

„Rozhodně na ní nešetříš,“ zamručel Luker tlumeně. Svalil se zpátky na pohovku a znovu hodil své nohy matce do klína.

„Natáhni je pořádně!“ nařídila mu Barbara. „Ať si můžu položit katalog.“

Několik minut byli potichu. India dál usilovně pracovala na svém složitém výtvoru, nyní pomocí hrstky pastelek, Luker evidentně spal a Velká Barbara usrkávala ze skleničky a listovala katalogem opřeným o synovy nohy.

„Dobrý bože!“ vykřikla k Lukerovi a pěstí ho udeřila do kolen. „Viděl jsi to, Lukere?“

„A co?“ zamumlal bez zájmu.

„Nabízí tu stroj na zmrzlinu, co stojí sedm set dolarů. Dokonce ani nepoužívá kamennou sůl. A nejspíš ani mléko a smetanu. Za ty prachy ho jen zapojíš do zdi a za čtyři minuty máš čtyři litry třešňové, broskvové a vanilkové.“

„Tak to se divím, že Leigh žádný nemá.“

„Právě že má!“ zvolala Velká Barbara. „Jenom jsem neměla ponětí, že stál sedm set babek! Se sedmi sty bys mohl složit zálohu na obytný karavan.“

„Karavany jsou výrazem špatného vkusu, Barbaro. Stroj na zmrzlinu aspoň schováš ve skříni. A kromě toho, Dauphin se topí v penězích. A teď když Marian Savageová naopak projevila *dobry* vkus a konečně natáhla brka, bude jich mít ještě víc. Přestěhují se s Leigh do Velkého domu?“

„Nevím, ještě si nejsou jistí. Rozhodnou se, teprve až se vrátíme z Beldamu.“

„Barbaro, čím to byl nápad, že všichni pojedeme do Beldamu?“ ptal se Luker. „Marian Savageová tam přece zemřela. Tobě přijde, že Dauphinovi pobyt na místě, kde mu před třemi dny umřela matka, nějak prospěje?“

Velká Barbara pokrčila rameny. „Snad si nemyslíš, že jsem něco takového navrhla já? A nebyla to ani Leigh. S tím

nápadem přišel Dauphin – Dauphin a Odessa. Odessa tam samozřejmě byla s Marian. Poslední dobou, když byla Marian tak nemocná, nepřešla ani předsíň, pokud Odessa nešla s ní. Dauphin s Odessou jsou každopádně toho názoru, že zajet tam prospěje nám všem. Alespoň to ze sebe dostaneme. Jen si vzpomeň, když tam zkapal Bothwell, nikdo Beldame nenavštívil šest měsíců – a ten rok bylo *nádherné* léto.“

„Bothwell byl Dauphinův táta?“ zeptala se India.

Velká Barbara přikývla. „Kolik bylo Dauphinovi, když Bothwell zemřel, Lukere?“

„Pět. Šest. Sedm,“ odpověděl Luker. „Nepamatuju se. Zapomněl jsem, že taky umřel v Beldamu.“

„No ano,“ řekla Barbara. „Po tom starém chudákovi neštékne pes. Ani Marian tam ale nebyla kdovíjak dlouho – nedá se říct, že by si celé to martyrium protrpěla v Beldamu. S Odessou tam nebyly ani půldruhého dne, když umřela. Je to pěkně divné. Ve Velkém domě žila dva roky, sotva kdy vytáhla paty z ložnice, celý den prospala a pak ponocovala a láteřila. A najednou zčistajasna vstane a odjede do Beldamu. Dauphin se jí to pokusil rozmluvit. Já jsem se jí to pokusila rozmluvit, ale jakmile si Marian něco umanula, nikdo s ní nehnul. A tak se prostě zvedla a odjela do Beldamu. Dauphin chtěl jet s ní, ale nedovolila mu to. Dokonce ho ani nenechala, aby ji odvezl. S Odessou je tam vzal Johnny Red. A nemine ani osmačtyřicet hodin a Dauphinovi buší na dveře policista, aby mu oznámil, že Marian je po smrti. Bylo to vážně hrozné.“

„Na co zemřela?“ zeptala se India.

„Na rakovinu,“ odpověděla Velká Barbara. „Dočista ji strávila. Jen je divné, že tady na severu vydržela dva roky a pak přijede do Beldamu a vzápětí je mrtvá.“

„Byla Odessa s ní, když zemřela?“

Velká Barbara zavrtěla hlavou. „Odessa prý uklízela v patře nebo něco takového a Marian zatím dostala infarkt na verandě. Když Odessa sešla dolů, zahradní houpačka se ještě komihala, ale Marian už ležela mrtvá na zemi. Odessa ji dovlekla dovnitř, uložila ji do hamaky, pak došla do Gasque, což je nejbližší město, a zavolala dálniční policii. Snažila se dovolat Dauphinovi, ale nikdo nebyl doma. Poslyš, Lukere,“ řekla a ztišila hlas, „India mi připomněla jednu věc – už jsi vykoumal, co znamenal ten tyjáter s nožem?“

Luker se otočil a zabořil obličej do polštářů v zadní části pohovky. Velká Barbara ho převrátila zpátky.

„Jo, vykoumal,“ odpověděl.

„No, takže?“

„Dauphina a Mary-Scot zkrátka a dobře mrzelo, že ji neprobodli zaživa, a tohle byla jejich poslední příležitost.“

V rohu pokoje, v kleci zavěšené necelé dva metry nad podlahou, seděl velký červený papoušek. Hlasitě zaskřehotal.

Barbara na něj ukázala. „Vidíš? Dráp rozumí všemu, co říkáš. Marian to zvíře milovala, tak se o ní před ním neodvažuj říkat něco zlého! Nemá to rád.“

„Co tu ten pták vůbec dělá?“

„Nemohli ho nechat ve Velkém domě. Bez Marian by do tří hodin posel zármutkem.“

„Měli ho pohřbít s ní.“

„Já myslela, že papoušci umí mluvit,“ ozvala se India.

Dráp prostrčil zobák mřížemi klece a znovu zaskřehotal.

„Tenhle právě dokonale imituje Marian Savageovou,“ ušklíbl se Luker.

„Lukere,“ zvolala Velká Barbara, drapla několik jeho prstů u nohy a zakroutila jimi, „nechápu, proč se tak navážíš do ženy, která byla mou nejlepšou přítelkyní na celém světě.“

„Protože to byla ta nejpodlejší čůza, co kdy chodila po ulicích Mobile.“

„Buď tak laskav a nepoužívej podobné výrazy před třináctiletou dívkou.“

„Vždyť na mě nevidí,“ odvětil Luker, jehož z místa, kde India seděla, nebylo vidět, „a neví, kdo to řekl.“

„Ale ano, vím,“ odpověděla India, ale pak se otočila k babičce a dodala: „Říká i horší věci. A já taky.“

„To se vsadím,“ povzdechla si Barbara.

„Barbaro, vždyť víš, jak podlá ta ženská byla,“ řekl Luker. „Chudák Dauphin – dokud měla Mary-Scot, zacházela s ním jak s onucí. A když pak Mary-Scot odešla do kláštera, chovala se k němu jako k nejhoršímu ksindlu.“

„Ticho!“

„Víš, že to tak bylo.“ Luker pokrčil rameny. „A tak to v té famílii chodí už dvě stě let. Všichni chlapi jsou milí a dobrosrdeční, ale ženské dusají kolem, obrněné až po zuby.“

„Zato jsou z nich dobré manželky,“ ohradila se Velká Barbara. „Marian byla Bothwellovi dobrou ženou. Byl s ní šťastný.“

„Tak to se mu nejspíš líbilo nechat se přibít ke zdi a dát se seřezat řetězem od kola.“

„To se líbí tobě,“ řekla India otci. Velká Barbara, očividně zděšená, prudce otočila hlavu.

„India lže, jako když tiskne,“ řekl Luker vyrovnaně. „O mém sexuálním životě neví zhola nic. Je jí teprve třináct,“ řekl a zvedl se, aby se na dceru zazubil. „Vždyť ta ještě netuší, co je to šukání.“

„Lukere!“

„Barbaro, když už mám nohy u tebe na klíně, co kdybys mi je trochu promasírovala? Ty boty mě dneska příšerně tlačily.“